

De
mens
als maat

Bruisend Hart Hallum

Colofon

Advies 'Draagvlaktoetsing Bruisend Hart Hallum'

Opdrachtgever

gemeente Ferwerderadiel, samenwerkende gemeenten NOF
en provincie Fryslân.

Projectleiding

Sjoerd IJdema

Redactie

Annet Kasimier

Uitgave

Partoer, consultants en onderzoekers
Leeuwarden, 1 maart, 2017

Westersingel 4
8913 CK Leeuwarden
T (058) 234 85 01
E info@partoer.nl
www.partoer.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Opdracht	1
1.2	Achtergrond	1
1.3	Werkwijze	4
2	Gesprekken	4
2.1	Voetbalverenigingen	4
2.2	Dorpsbelangen	6
3.	Bijlage	7
3.1	Bevolkingsontwikkeling	8
3.1	Het voorzieningenniveau	8
3.2	Gebiedsgericht werken	8
4	Conclusies en aanbevelingen	9
4.1	Voetbalverenigingen	9
4.2	Dorpsbelangen	10

1 Inleiding

De gemeente Ferwerderadiel ligt in een krimpgebied en heeft te maken met vergrijzing en ontgroening. Hierdoor staan voorzieningen nu en in de toekomst onder druk. Een aantal jaar geleden is door de samenwerkende gemeenten in Noordoost Fryslân het project Atlas voor NOF uitgevoerd waarin ruim een jaar tal van bewoners, woningbouwcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, andere maatschappelijke instellingen en de overheid met elkaar in gesprek zijn gegaan om na te denken over de voorzieningen in de regio. De uitkomsten laten in verschillende scenario's zien waaruit gekozen kan worden en welke oplossingen er zijn.

Tegelijkertijd ontstond het project 'Bruisend Hart Hallum', een initiatief waarin van onderop gewerkt wordt aan een kwaliteitsslag voor de sport- en dorpshuisvoorzieningen, aan de verbetering van de samenwerking in het dorp maar ook breder gekeken wordt naar de ontwikkelingen van de regio.

Er is op dit moment geen keuze gemaakt door de gemeente met betrekking tot de spreiding van voorzieningen. Er is daarom ook geen toetsing uitgevoerd of de sportvoorzieningen toekomstbestendig zijn gezien de demografische ontwikkelingen. Om in aanmerking te komen voor provinciale middelen is het nodig om met de betrokken partners in de omliggende dorpen een toetsing te doen om te kijken of dit initiatief de gewenste toekomstige ontwikkeling is en of daar ook draagvlak voor is.

Het project Bruisend Hart Hallum is breder, echter deze toetsing richt zich op de pijler voetbal en dan met name de voetbalverenigingen in de dorpen Ferwert, Marrum en Hallum. Zij beschikken allen over een eigen accommodatie. De voetbalverenigingen in de dorpen Ferwert en Marrum kennen het project Bruisend Hart Hallum maar zijn niet direct betrokken bij het project.

1.1 Opdracht

De samenwerkende gemeenten in Netwerk Noordoost en de Provincie hebben Partoer gevraagd een objectief advies te formuleren waarin beschreven of Bruisend Hart Hallum al dan niet een goede richting is en of er draagvlak is bij de direct betrokken verenigingen en dorpsbelangen. Indien mogelijk wordt een intentieverklaring voor samenwerking door de verenigingen ondertekend. Het advies zal tevens een richting geven welke stappen er in het vervolg gezet kunnen worden.

1.2 Achtergrond

De rapportage Atlas voor NOF geeft inzicht in het onderdeel sport algemeen en meer bijzonder ook inzicht in het voetbal en de voetbalaccommodaties. Ook de KNVB heeft, met instemming van de drie betrokken clubs enige achtergrondinformatie beschikbaar gesteld. De KNVB is bij de gesprekken in Marrum en Ferwert aanwezig geweest. De demografische ontwikkelingen in Noordoost Fryslân betekenen niet dat er minder gesport wordt maar wel dat de invulling ervan verandert. Hierdoor kan de vraag naar bepaalde voorzieningen afnemen terwijl die naar anderen juist toenemen. Kinderen en jongeren doen relatief veel aan teamsport en zijn actief in competitieverband en maken gebruik van een accommodatie. Dit geldt in de dorpen met name voor voetbal en voor kaatsen. Beide sporten combineren erg goed. In de zomerstop wordt er geëkaatst en als het kaatsseizoen stopt start het voetbalseizoen, met een kleine overlap aan het begin en het eind van het kaatsseizoen.

Naast het demografische vraagstuk speelt ook mee dat er op de sportaccommodaties afgelopen jaren veel is bezuinigd. De verwachting is ook niet dat dit verandert in de toekomst. Noordoost Fryslân telt zo'n 40 voetbalaccommodaties met in totaal 96 velden waarop ruim 10.000 KNVB-leden spelen. Er is een overcapaciteit van 30 velden in 2013, dit loopt op tot 36 velden in 2025¹. De exploitatie van voetbalvelden komt voor het grootste deel ten laste van de gemeente. De gemeente heeft aangegeven geen van de drie accommodatie op korte termijn te willen sluiten, hetgeen betekent dat de bijdrage aan de drie beheersstichtingen gelijk blijft. De gemeente geeft daarbij aan dat ze alleen wil investeren in een accommodatie die toekomstbestendig is. Welke dat is heeft de gemeente niet aangegeven.

Inzoomend op de drie verenigingen zien we dat alle drie verenigingen, onder gelijkblijvende omstandigheden, leden gaan verliezen in de toekomst doordat er minder aanwas van met name nieuwe jeugdleden is en vergrijzing in de top. Alle drie verenigingen beschikken over een eigen accommodatie. Deze staat onder beheer van een beheersstichting. Voor elke vereniging is er een eigen beheersstichting. Veel onderhoud wordt in eigen beheer uitgevoerd door de inzet van vrijwilligers. Niet elke accommodatie is geheel bij de tijd. De kleedruimten van Wykels Hallum voldoen niet meer aan de eisen, in Marrum is de accommodatie juist goed op orde vooral door de inzet van de eigen vereniging. Bij Wardy is de accommodatie ook op orde.

Ontwikkeling van de spelersaantallen bij Wardy in Ferwert.

Statistieken	2015	2020	2030	2040
Mini-pupillen	7	6	6	6
F-pupillen	14	13	11	11
E-pupillen	13	12	10	10
D-pupillen	25	23	19	18
C-junioren	32	30	24	23
B-junioren	8	9	8	7
A-junioren	6	7	6	5
Senioren	79	78	72	69
Totaal	184	178	156	149

¹ Cijfers uit de Atlas Noordoost Friesland, eindrapport, Public Result, 04-09-2015, blz 30.

Ontwikkeling van de spelersaantallen bij VV Marrum.

Statistieken	2015	2020	2030	2040
Mini-pupillen	1	1	1	1
F-pupillen	16	15	13	13
E-pupillen	15	14	11	11
D-pupillen	12	11	9	8
C-junioren	13	12	10	9
B-junioren	15	17	14	14
A-junioren	5	6	5	5
Senioren	56	56	51	49
Totaal	133	132	114	110

Ontwikkeling van de spelersaantallen bij Wykels Hallum.

Statistieken	2015	2020	2030	2040
Mini-pupillen	10	9	8	8
F-pupillen	31	28	25	25
E-pupillen	25	23	19	19
D-pupillen	24	22	18	17
C-junioren	23	21	17	16
B-junioren	10	12	9	9
A-junioren	7	8	7	6
Senioren	121	120	111	106
Totaal	251	243	214	206

1.3 Werkwijze

Gedurende een kleine twee maanden is naast het doornemen van veel informatie vooral met sleutelfiguren, verenigingen, initiatiefnemers van Bruisend Hart Hallum en de dorpsverenigingen gesproken. Ook is er via gesprekken met de gemeente, de KNVB en de verantwoordelijk wethouder informatie opgehaald. Al deze gesprekken zijn gevoerd in een open sfeer waarbij een aantal uitgangspunten centraal stonden. Deze uitgangspunten zijn ook steeds benoemd in de gesprekken met de betrokken verenigingen en dorpsorganisaties.

- We hebben het niet over morgen of volgend jaar maar over de situatie in 2025. Hoe ziet het er dan uit bij de eigen vereniging en in het eigen dorp?
- Gemeente en provincie investeren alleen in een accommodatie die toekomstbestendig is. Dit betekent dat er ruim voldoende teams zijn, dat de piramide compleet is, dat er voldoende vrijwilligers zijn op bestuurlijk niveau, op voetbaltechnisch niveau en in de begeleiding, ondersteuning en onderhoud.
- De huidige accommodaties zullen niet meteen afgestoten worden, men kan op de oude voet doorgaan, de huidige financiering via de beheerstichtingen blijft gelijk maar er wordt niet meer geïnvesteerd in renovatie.

2 Gesprekken

De aanleiding van de gesprekken, “is de ontwikkeling van Bruisend Hart Hallum een goede of juist niet goede ontwikkeling en welke consequenties heeft dat dan voor de betrokken voetbalverenigingen en dorpsverenigingen?” nodigde uit voor de deelnemende verenigingen om snel te reageren op de vraag te participeren. Iedereen wilde wel mee doen en kon ook snel schuiven in agenda’s om tot een afspraak te komen. In de rapportage worden de gesprekken samengevat weergegeven.

2.1 Voetbalverenigingen

Het draait in deze gesprekken vooral om wat de voetbalverenigingen vinden. Vooral voor hen is dit project bedoeld, omdat zij tot nu toe te weinig zijn betrokken.

Wykels Hallum.

Voor voetbalvereniging Wykels Hallum is het duidelijk: op dorpsniveau werken alle verenigingen in Hallum samen. Dat is belangrijk voor het dorp, voor de verenigingen maar ook voor de ontwikkeling van de accommodatie. Op dit moment heeft de vereniging geen goede kleedaccommodatie. Deze zal op korte termijn vernieuwd moeten worden. Voor de vereniging is langer wachten eigenlijk geen optie meer.

De vereniging vindt dat het proces voor hen te lang duurt, steeds zijn er weer nieuwe hobbels op de weg en steeds moeten zij de vervanging weer uitstellen. Voor de leden maar ook voor het bestuur van de vereniging is dat niet meer acceptabel.

Er is met de twee andere voetbalverenigingen al jaren een goed contact. Vooral op praktisch niveau, jaarlijks wordt één of twee keer overlegd. Dit uit zich bijvoorbeeld in het beschikbaar stellen van het kunstgras trainingsveld in de winter. VV Marrum maakt daar gebruik van. Er wordt door de drie verenigingen gezamenlijk gewerkt aan 45+ voetbal. Voor een vereniging is daar te weinig potentieel, voor de drie verenigingen samen behoort dit wel tot de mogelijkheden. Daarnaast wordt ook samengewerkt met de vereniging in Burdaard. Dit is op incidenteel niveau. Ook is er af en toe contact met Ouwe Syl uit Oude Bildtzijl.

Wykels Hallum maakt zich zorgen over de piramide binnen de vereniging. Als de basis te klein wordt, wordt het boven in de piramide te krap waardoor A en B elftallen steeds moeilijker te formeren zijn wegens de aantallen. Daar hebben alle drie verenigingen nu al last van en dat werkt door in de senioren.

In Hallum wordt al een tijd nagedacht over de vorming van een omni-vereniging in 2025. Reden daarvoor is dat geld (sponsoring) schaarser wordt, vrijwilligers schaarser en dat de verenigingen zelf kleiner worden. 'Samen sta je daarin sterker. Toen kwam Bruisend Hart Hallum en is het breder getrokken'.

Tussen de drie verenigingen is een goed contact. Vroeger stond men verder van elkaar af maar nu niet meer. VV Marrum en Wardy zoeken meer contact met elkaar. De voetballers van Blije trekken naar Holwerd sinds de voetbalvereniging in Blije samenwerkt met die in Holwerd.

Wykels Hallum krijgt een beetje het idee dat de voetbalverenigingen nu gebruikt worden als 'krimp-excuus' en dat er nu plotseling heel snel meters gemaakt moeten worden. Echter, de voetbalverenigingen staan nu nog stevig in de schoenen. De korpsen hebben het nu moeilijk, zo is het korps van Hallum opgeheven en ook dat van Blije ging als een nachtkars uit.

Wykels Hallum vindt dat er snel een besluit moet komen betreffende de kledacommodatie. Zij kunnen niet nog een seizoen verder op deze manier.

Wardy

De voetbalvereniging Wardy uit Ferwert is gestart met gesprekken over de toekomst van de vereniging. Daar is nu een commissie voor geïnstalleerd. 'Hoe staan we er voor en wat willen de leden wel en wat niet'. Als Wardy naar andere verenigingen kijkt, dan kijkt Wardy met name naar VV Marrum. Dit dorp is dichtbij en daarmee een logische samenwerkingspartner. Daarnaast is er ook overleg op het niveau van de drie verenigingen. Die samenwerking is prima en constructief. Zo wordt met elkaar besproken hoe groot de teams zijn en of er genoeg spelers zijn. De dames spelen nu in een samenwerkingsverband bij VV Marrum en dat is een prima oplossing. In Blije werkt de voetbalvereniging samen met de vereniging in Holwerd. Oorspronkelijk is de voetbalvereniging in Blije ontstaan vanuit Ferwert. Dit scheelt leden maar Blije is georiënteerd op Holwerd dus de stap naar Holwerd is ook een logische stap.

Bij Wardy ziet men ook in dat door de ontwikkelingen het niet altijd mogelijk is om alle voorzieningen overeind te houden, maar het is tegelijkertijd ook van belang dat er wel sport in het dorp blijft. Vooral voor de jeugd is dit belangrijk. Als de afstand te groot wordt, zullen ouders moeten rijden en het is de vraag hoever zij willen rijden. Deze vraag wordt ook meegenomen in de commissie die praat over de toekomst van de vereniging. Ook wordt er gesproken met VV Marrum over samenwerking en dan met name samenwerking bij de jeugd. Wardy ziet ook dat het in de toekomst moeilijker wordt. Dan is samenwerking ook nodig. Het is alleen de vraag hoever de leden willen gaan met deze samenwerking.

De accommodatie is op orde, kan altijd beter natuurlijk. Veel wordt door vrijwilligers onderhouden en opgeknapt. Zo houdt de club de accommodatie in stand. Ook hier ziet Wardy op termijn wel moeilijkheden ontstaan. Door de afhankelijkheid van vrijwilligers. "Houd je nog voldoende vrijwilligers en komen er genoeg nieuwe bij."

In Ferwert zit nog voortgezet onderwijs, ook de sporthal staat in Ferwert. Er wordt in de zaal nog recreatief gevolleybald en er is nog een gymnastiekvereniging. Verder is er een kaatsvereniging en die zijn ook met elkaar in gesprek. Samenwerking en afstemming onderling is prima. Ook met de buurtverenigingen in het dorp zijn goede contacten.

Wardy wil het liefst het voetbal behouden voor alle drie dorpen omdat het belangrijk is voor de leefbaarheid. Mocht het toch tot samenwerking komen dan in ieder geval nog een veld in Ferwert behouden, zodat er nog gevoetbald kan worden in het dorp. De wedstrijden rouleren over de dorpen is dan een optie.

VV Marrum.

Voetbalvereniging Marrum heeft een mooie accommodatie en een actief bestand aan kaderleden. Voetballend heeft VV Marrum op dit moment in alle categorieën teams spelen behalve bij de B's. Voor de komende jaren, zo blijkt uit de cijfers van de KNVB blijft de vereniging redelijk constant. Vrijwilligers krijgen elk jaar is moeilijk, maar tot nu toe redt VV Marrum zich daarin ook goed.

VV Marrum geeft aan dat zij vinden dat de voetbalclub in Marrum moet blijven. De vereniging is belangrijk voor het dorp en voor de leefbaarheid in het dorp. Ook de accommodatie is daarbij van belang, de voetbalvereniging is trots op wat er staat en hoe het er bij staat. Ook het probleem met het veld is door de vereniging zelf opgelost. Doordat een van de leden veel kennis heeft van grassoorten kon dat. De verlichting tenslotte, is op orde op de gehele accommodatie. Elk jaar wordt er weer iets opgepakt en verbeterd.

De vereniging kijkt toch enigszins met een scheef oog naar de ontwikkelingen in Hallum, men gunt Hallum haar ontwikkelen maar het voelt alsof het voetbal daarvoor moet wijken in de twee andere dorpen en zo werkt het niet aldus VV Marrum.

De samenwerking tussen de drie clubs is er, dat gaat vooral om gebruik van het kunstgras in Hallum om te trainen, de ontwikkeling van het 45+ voetbal en soms met spelers om die een goede plek te geven als dat bij de eigen vereniging niet kan. Dit gebeurt met name nu bij het vrouwen voetbal.

Kijkend naar de toekomst ziet VV Marrum de samenwerking wel toenemen, voor hen is dan met name de samenwerking tussen VV Marrum en Wardy de meest logische stap.

De voetbalvereniging geeft aan dat zij meer ziet in het uitbreiden van de eigen accommodatie als centrumfunctie voor het voetbal voor de drie dorpen, dan dat dit in Hallum gebeurt.

2.2 Dorpsbelangen

De drie dorpen liggen op korte afstand van elkaar. Kennen elkaar en hebben ook veel met elkaar te maken. Door de demografische ontwikkelingen in deze regio heeft de gemeente Ferwerderadiel en dus ook de drie dorpen te maken met een dalend aantal inwoners. Hoewel de daling geleidelijk gaat, wordt door de vergrijzing en de ontgroening de bevolkings-samenstelling wel anders. Voor de drie dorpen betekent het dat er meer ouderen zijn en minder kinderen en jongeren. Dit heeft zijn invloed op het verenigingsleven en de voorzieningen in het dorp. Juist deze zijn van belang als het gaat om de leefbaarheid van het dorp.

In het gesprek dat met de drie dorpsbelangen is gevoerd op donderdagavond 7 februari, bleek dat de dorpen de huidige samenwerking op prijsstellen. Wat betreft het voetbal zijn de dorpen Marrum en Ferwert van mening dat alleen geld beschikbaar stellen voor onderhoud en niet meer investeren in vernieuwing, uiteindelijk zal betekenen dat het voetbal mogelijk uit de dorpen verdwijnt. Dit zou een verlies voor de leefbaarheid opleveren. De dorpen geven aan dat een interventie zoals nu, op zo'n korte termijn en met zo'n korte doorloop -nog geen twee maanden- het proces eerder verstoord dan versneld bij de betrokken verenigingen.

De dorpen pleiten ervoor de samenwerking op een natuurlijke wijze te laten verlopen waarbij de krimp, de herindeling en de financiële krapte op gemeentelijk niveau het proces al versnellen. Beter is dit proces te integreren in een breder proces waarbij professionele ondersteuning wenselijk is. De dorpen geven aan dat het beter is de kleedruimte van Wykels Hallum nu al aan te pakken in samenwerking en afstemming met het zwembad en waar mogelijk ook met de andere partijen uit het dorp, zolang dat maar op korte termijn gebeurt. Daarbij wel rekening houdend met die verdere ontwikkelingen, zodat later het één goed ingepast kan worden in het ander.

De drie dorpen willen toewerken naar een samenwerking waarin naast de genoemde drie dorpen ook gekeken wordt naar dorpen en buurtschappen in de buurt. Zij realiseren zich dat samenwerken op termijn veel meer zal opleveren dan solistisch opereren.

Het project Bruisend Hart Hallum is inmiddels een onderdeel van de pilot Vitale Waddenkust, die over gemeentegrenzen heen gaat van Sint Annaparochie tot Ternaard en alle dorpen daar tussenin. Dit project wordt gedragen door de drie dorpsverenigingen.

De pilot Vitale Waddenkust is een pilot dat oorspronkelijk is ontstaan vanuit het initiatief Bruisend Hart Hallum maar dat verder gaat. Vitale Waddenkust bundelt meerdere initiatieven vanuit de betrokken dorpen. Het betreft niet alleen Hallum, Marrum en Ferwert maar ook de dorpen daaromheen en dorpen uit andere gemeenten. Daarnaast is contact gezocht met verschillende partijen die actief zijn in de regio zoals It Fryske Gea, Wonen Noordwest Friesland, Sense of Place CH2018.

In dit regionale samenwerkingsverband wordt gezocht naar slimme verbindingen, combinaties en clustering van voorzieningen waarbij voor ieder dorp uitgezocht wordt welke voorziening gedragen wordt, doorontwikkeld moet worden zodat kwaliteit en duurzaamheid ontstaat die werkelijk bijdraagt aan de leefbaarheid in die regio. Feitelijk betekent dit een proces voor de komende twee jaar waarin concrete projecten gerealiseerd worden, de betrokken dorpen verbonden worden door dit project met een gezamenlijke doelstelling en waarin keuzes gemaakt worden vanuit de dorpen over welke organisaties en welke voorzieningen nodig zijn om leefbaarheid, wonen, werk en recreatie in de regio toekomstbestendig te houden. Dit betekent investeren in die voorzieningen maar ook afbouwen van dezelfde voorzieningen op andere locaties in de buurt.

3. Bijlage

Het document Herindelingsontwerp van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. dat is vastgesteld op 24-11-2016, geeft inzicht in een aantal achtergrond gegevens die betrekking hebben op de draagvlaktoetsing Bruisend Hart Hallum. Daarnaast worden er ook een aantal uitgangspunten genoemd die van belang zijn voor het verdere proces voor de ontwikkeling van de pilot Vitale Waddenkust.

De dorpen in de gemeente Ferwerderadiel 1 januari 2016

Dorp	Inwonertal
Blije	847
Burdaard	1.167
Ferwert	1.770
Ginnum	90
Jannum	66
Jislum	67
Hallum	2.739
Hegebeintum	90
Lichtaard	76
Marrum	1.452
Reitsum	139
Wânswert	198
Totaal	8.701

3.1 Bevolkingsontwikkeling

De gemeente Ferwerderadiel telde op 1 januari 2016 8.701 inwoners. De afgelopen jaren is het inwonertal licht gedaald, van 8.863 in 2011 naar 8.701 in 2016. Deze daling gaat de komende jaren door. Verwacht wordt dat de bevolking met 8% gaat dalen tussen 2010 en 2030, en dan uit zal komen op een aantal van 8000 inwoners. Het aantal huishoudens zal eerst nog toenemen maar zal uiteindelijk ook dalen tot 3.600 in 2040. Nu is dat 3.700. Het zijn met name de huishoudens van alleenstaanden en eenouder gezinnen die toenemen in de gemeente Ferwerderadiel. Het aantal jongeren neemt verder af terwijl het aantal ouderen toeneemt.

3.1 Het voorzieningenniveau

De voorzieningen zijn vooral verdeeld over de grotere dorpen in Ferwerderadiel. Blije, Burdaard, Ferwert, Marrum en Hallum. Regionale voorzieningen zijn er in Dokkum en Leeuwarden.

In vrijwel alle dorpen is minimaal één basisschool aanwezig, deze scholen zijn belangrijk voor de dorpen. Vaak wordt er gewerkt met combinatieklassen vanwege het geringe aantal leerlingen. Ferwert vervuld een regiofunctie door de aanwezigheid van het Dockingacollege. De leerlingen komen van Hallum tot Holwerd naar deze vestiging waar onderwijs op VMBO-HAVO- en VWO-niveau geboden wordt. Voor lager en middelbaar vervolgonderwijs kunnen leerlingen terecht in Dokkum of Leeuwarden en voor hoger en wetenschappelijk onderwijs in Leeuwarden of Groningen.

In de grotere dorpen zijn sportvoorzieningen aanwezig. In Ferwert een sporthal met een regionale functie en in Hallum een openlucht zwembad met een regionale functie. In Burdaard is een instructiebad in het MFC. In de dorpen Blije, Burdaard, Hallum, Reitsum en Wânswert is een dorps huis aanwezig.

3.2 Gebiedsgericht werken

Zoals in de dorpen aangegeven is gebiedsgericht werken de toekomst. De gezamenlijke dorpen willen dit realiseren onder de noemer van pilot Vitale Waddenkust waar Bruisend Hart Hallum onderdeel van is. Het document Herindelingsontwerp van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. beschrijft deze manier van werken als de toekomstige wijze van werken.

Elke inwoner zal haar eigen verantwoordelijkheid moeten nemen en de samenwerking moeten zoeken. Daarbij zal de gemeente een andere rol gaan aannemen. Loslaten en ruimte vrijmaken en vertrouwen op de Mienskip en de individuele burger zijn daarbij de uitgangspunten. De gemeente garandeert een basispakket. Wil men meer zoals nu met de pilot Vitale Waddenkust dan zal men zelf met plannen moeten komen en de handen uit de mouwen moeten steken. Deze kanteling is een landelijke ontwikkeling. In de krimpgebieden waar de nood hoger is, omdat voorzieningen op losse schroeven komen te staan, doordat er minder mensen zijn, betekent het dat er nu al gereageerd moet worden op de uitdagingen op het gebied van het opvangen van de krimp, het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten, de heroriëntatie op spreiding van voorzieningen, behoud van werkgelegenheid en aantrekken van nieuwe werkgelegenheid, bevordering van recreatie en toerisme enz. Dit betekent, dat de gemeente zal moeten werken aan een aantal uitgangspunten voor deze ontwikkeling van gebiedsgericht werken:

- De inwoner wordt gehoord door het ambtelijk apparaat en het bestuur;
- Er worden participatiemogelijkheden gecreëerd voor inwoners bij ontwikkelingen die te maken hebben met voorzieningen;

- Leefbaarheid en het bevorderen of handhaven daarvan in de kernen en het buitengebied staat centraal;
- Gebiedsgericht werken betekent niet snel besparingen realiseren maar sluit het ook niet uit.

4 Conclusies en aanbevelingen

Uit de gesprekken met de voetbalverenigingen werd als snel duidelijk dat er geen ruimte is voor de ontwikkelingen van Bruisend Hart Hallum en de rol van de voetbalverenigingen in deze. De dorpsbelangen van de drie dorpen bevestigen deze visie van de voetbalverenigingen. VV Marrum en Wardy kijken eerder naar elkaar in de samenwerking dan dat zij kijken naar Wykels Hallum. De verenigingen uit Marrum en Ferwert staan positief tegenover de ideeën van Bruisend Hart Hallum maar willen graag hun voetbalvereniging daar buiten houden. Toch is er tussen de drie verenigingen meerdere keren per jaar contact en wordt er samengewerkt. Die samenwerking verloopt al enige jaren goed en er wordt door de drie verenigingen op constructieve wijze gezocht naar oplossingen voor problemen bij de drie verenigingen. Zo wordt er samengewerkt aan 45+ voetbal en wordt door Marrum gebruik gemaakt van het kunstgrasvelden in Hallum. Er is ruimte om deze samenwerking langzaam verder uit te breiden maar dan willen de drie verenigingen wel zelf de regie behouden!

De drie dorpsverenigingen slaan middels het pilot Vitale Waddenkust de handen verder ineen, samen met meer dorpen uit de regio. Zij zien samenwerking als voorwaarde voor het verder ontwikkelen van de regio rondom de drie dorpen en zien ook in dat op termijn keuzes gemaakt moeten worden betreffende de voorzieningen in het dorp. Zij willen graag zelf de regie over deze keuzes.

4.1 Voetbalverenigingen

De voetbalverenigingen willen blijven spelen in hun eigen dorp. Uit de cijfers van de KNVB blijkt dat de drie verenigingen de komende tien jaar nog levensvatbaar zijn. De drie verenigingen hebben nog voldoende leden over tien jaar, nog voldoende potentieel voor vrijwilligers, kader en bestuur. De verenigingen beseffen aan de andere kant ook dat de marges klein zijn, zeker in Ferwert en in Marrum. Op een gegeven moment nadert een vereniging een kritisch stadium; minder leden, minder vrijwilligers, minder kader en dus ook minder inkomsten. Het is verstandig dit punt voor te zijn door als drie voetbalverenigingen de samenwerking een goede stevige basis te geven en te werken aan vertrouwen in elkaar. Te lang wachten met praten is niet verstandig.

- Geef de drie verenigingen de regie over de samenwerking en laat hen in eigen tempo deze samenwerking verder ontwikkelen.
- Betrek de KNVB bij het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de drie verenigingen afzonderlijk en op een toekomstvisie voor samenwerken tussen de drie verenigingen.

De jaarlijkse bijdrage voor de drie beheersstichtingen blijft gecontinueerd. Daar zal de gemeente geen wijziging in doorvoeren. Dit betekent dat de accommodaties vooral door zelfwerkzaamheid op orde blijven maar dat er geen investeringen worden gepleegd.

- Geef als gemeente duidelijkheid over wat wel en wat niet meer kan in het kader van de accommodaties. Dan kunnen verenigingen daar zelf hun eigen conclusies uit trekken.

De situatie van de kleedruimte in Hallum is dusdanig dat er daar wel geïnvesteerd moet worden in nieuwe kleedruimte. De voetbalvereniging heeft de vervanging van deze kleedruimte al jaren uitgesteld ook in afwachting van de plannen van Bruisend Hart Hallum maar kan dit niet meer verkopen aan haar leden.

- Laat Wykels Hallum op korte termijn haar kleedruimtes vernieuwen, investeer daar nog wel in als gemeente en als vereniging. Verbind daar wel de voorwaarde aan dat de kleedruimte moet passen in een eventuele ontwikkeling van de plannen voor het zwembad c.q. Bruisend Hart Hallum.

4.2 Dorpsbelangen

De druk die is ontstaan vanuit de situatie in Hallum, waar de kleedaccommodatie zodanig is dat vervanging geen uitstel meer verdraagt, heeft het proces tussen de verenigingen geen goed gedaan. Het project 'Draagvlaktoetsing Bruisend Hart Hallum' draagt ook niet bij aan rust rondom deze situatie maar veroorzaakt eerder onrust bij de betrokken verenigingen. De dorpsverenigingen geven aan dat deze druk op de voetbalverenigingen niet goed is voor het proces waar zij op koersen. De pilot Vitale Waddenkust bundelt meerdere initiatieven vanuit de betrokken dorpen.

In dit regionale samenwerkingsverband wordt gezocht naar slimme verbindingen, combinaties en clustering van voorzieningen waarbij voor ieder dorp uitgezocht wordt welke voorziening gedragen wordt en doorontwikkeld moet worden zodat kwaliteit en duurzaamheid ontstaat die werkelijk bijdraagt aan de leefbaarheid in die regio.

- Geef de dorpen de regie en het vertrouwen eigen keuzes te maken.
- Geef de pilot Vitale Waddenkust de ruimte om zich te ontwikkelen tot een project waarin de dorpen zelf keuzes maken over welke organisaties en welke voorzieningen nodig zijn.
- Bruisend Hart Hallum als onderdeel van deze pilot verdient daarbij extra aandacht en wellicht ook voordeel van de twijfel door nu al te investeren in de ideeën.
- Investeer in voorzieningen en bouw anderen af zodra de bewoners een keuze hebben gemaakt welke voorzieningen voor hen van belang zijn en waar deze zijn.
- Ondersteun dit proces door een onafhankelijke procesbegeleider die de dorpen helpt met het maken en realiseren van keuzes.
- Ondersteun dit proces door ook financieel de ontwikkelingen te steunen binnen vast-gestelde -of vast te stellen- kaders, zodat er ruimte is voor ontwikkeling, het vinden van cofinanciering en het stimuleren van zelfwerkzaamheid van vrijwilligers in de dorpen.